

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE BAŞARIYA İNANMA DUYGUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ*

THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS AND SENSE OF BELIEVING TO SUCCESS

Dr. Öğr. Üyesi Aysen ŞİMŞEK KANDEMİR
Kocaeli Üniversitesi, Hereke MYO
E-mail: aysens@kocaeli.edu.tr

Doç. Dr. Öznur GÖKKAYA
Kocaeli Üniversitesi, Hereke MYO
E-mail: oznur.gokkaya@kocaeli.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
<p>Anahtar Kelimeler: Başarı, Başarıya İnanma, Bağımsızlık Testi, Anova,</p>	<p>İnsanın yaşamı boyunca gerek ekonomik anlamda gerekse sosyal anlamda başarılı olma isteği daima var olmuştur. Bu isteğin gerçekleşebilmesi ise ancak inanmakla mümkündür. Dolayısı ile başarmanın başarıya inanmakla başlayacağı tartışılmaz bir gerçektir. Başarı beraberinde mutluluk duygusunu da getirecektir. Hatta bazı çalışmalar mutluluk duygusunun başarıya neden olduğunu da göstermektedir. Bu açıdan bakıldığında başarıya inanma üzerine yapılacak çalışmaların oldukça önemli olduğu kabul edilmelidir. Ele aldığımız çalışmada üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri ile başarıya inanma duyguları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla öncelikle bir literatür taraması yapılmış, tarama sonunda ulaşılan ölçek üniversite öğrencilerine uygulanmış, geçerlik ve güvenilirlik sonuçlarının ardından istatistiksel analizler yapılarak yorumlanmıştır.</p>
<p>DOI: 10.26809/joa.2018548642</p>	

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>Keywords: Success, Believing to Success, Independence Test, Anova,</p>	<p>Human beings have always wanted to be successful both economically and socially. It is only possible to believe. Therefore, succeeding believes in success. There is a sense of happiness with success. According to some studies, a sense of happiness leads to success. For this reason, studies on believing in success are very important. In this study, the relationship between the demographic characteristics of university students and the feelings of believing in success is statistically analyzed. For this purpose, a scale was determined. The validity and reliability tests of the scale applied to university students were performed. Then, statistical analyzes were performed.</p>
<p>DOI: 10.26809/joa.2018548642</p>	

*Bu çalışma 18-20 Ekim 2018 tarihlerinde Üsküp/Makedonya'da düzenlenen " II. Rating Academy Kongresi: Uluslararası Yaratıcı ve İnovatif Yaklaşımlar " konulu kongrede sunulmuş aynı isimli bildirinin gözden geçirilmiş halidir.

1.GİRİŞ

Başarı, kişinin kendi yetenekleri oranında kendini geliştirmesi olarak tanımlanır (Sarı, 2016: 34). Başarı için bi diğer tanımda; belirlenen amaca ulaşma ve isteneni elde etme olarak ifade edilmektedir (Sarier, 2016:610). Öğrencilerin başarı için yönelimleri ve izledikleri yollar başarı motivasyon literatünde geniş ölçüde yer almaktadır. Özellikle başarı endişeleri; sınav kaygısı araştırmaları, ankisiyete ve başarı duygusu üzerine yapılan diğer araştırmalarda sıkça üzerinde durulan bir konu olmuştur. Öğrencilerin başarıya ulaşmadaki en önemli etki başarıya odaklanmadır. Başarıya odaklanma kişide başarı endişesini de beraberinde getirebilir. Bu nedenle öğrencilerin başarı endişesi, öğrenmeleri ve performansları üzerinde de kritik önem sahiptir (Pekrun, Elliot ve Maier, 2009: 115). Endişenin en büyük sebebi başaramama korkusudur. Bu korku başarıya inanma ve motivasyonu önemli ölçüde etkilemektedir (Üzbe, Bacanlı, 2015: 34). Başarı insan için bir gereksinimdir ve özgüven oluşmasındaki önemli etkenlerden birisidir (Sarı, 2016: 34). Başarıya inanma, başarı güdüsünün faktörlerinden birisidir (Kaya, Selçuk, 2007: 176). Güdü bireyleri bir davranışa yönlendiren etkenler olarak ifade edilirken başarıya inanma duygusunu bu kavramdan ayırmak çok kolay değildir. Yine başarıya inanma duygusu ile yakından ilişkili olan başarı ihtiyacı kişilerin başarılarının artmasına neden olan önemli bir etkidir ve kişileri başarıyla özdeşleştirmektedir (Can, 1985). Sinan Çağırın 2016 yılında yazdığı köşe yazısında başarmaya duygusunun saygınlık, sevilme, kişisel saygı, mutluluk, övünç gibi duygularıda yanında getirdiğini ve başarmak için ilk adımın başarıya inanmak olduğunu ifade etmiştir.

Başarıya inanma duygusunun insan oğlunun varoluşundan beri ihtiyacı olduğu ve diğer pek çok duyguyu önemli ölçüde etkilediği düşünüldüğünde, iş, akademik ve sosyal alanda gösterilen başarılar direk olarak başarmaya duygusu ile ilişkilidir. Akademik başarı kişilerin toplum içinde daha donanımlı olmalarını sağlayan, geleceklerini biçimlendiren önemli bir etkidir. Yapılan literatür taramasında akademik başarının, kişinin inanma duygusu, motivasyonu, çevre, anne-baba etkisi, öğrenme hızı, zeka, çalışma alışkanlıkları, sosyo-ekonomik etki gibi pekçok faktörden etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır (Howie and Pietersen, 2001: 20-21). Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumu ve başarıları arasındaki ilişkiye yönelik yapılan bir çalışmada bu iki değişken arasında önemli bir ilişki olduğunu, hatta başarı üzerinde beklentilerin, stresle baş edebilmenin, inanmanın önemli etkileri olduğunu ifade etmiştir (Lam,2014: 327). Araştırmalar başarmanın en önemli motivasyon kaynağının başarıya inanma olduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan araştırmalarda öğrencilerin kendilerine inanmalarının motivasyonları, akademik performansları ve başarıları ile ilişkili olduğu ifade edilmiştir (Pajares, 2003: 141). Başarıya inan kişi fikirler üretirken çözümler sunar, şartların oluşmasını beklemeden nasıl yapacağını düşünerek, her engeli bir fırsat olarak görür. Her ne kadar başarıya inanma duygusu, öğrenci söz konusu olduğunda sadece akademik başarı olarak düşünülse de, aslında ülke ekonomisi ve gelecek için gittikçe önemi artan girişimcilik eğilimi üzerinde de başarıya inanma duygusunun önemli bir etkisi vardır.

Literatür incelendiğinde;

Eren tarafından 2016 yılında yine üniversite öğrencileri üzerine yapılmış bir çalışmada, başarıya inanma duygusunun girişimcilik eğilimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu, hatta daha sonra yapılacak çalışmalarda akademik başarıya yönelecek şekilde planlamaların yapılmasının literatüre önemli katkılar sağlayacağını ifade edilmiştir.

Uluköylü ve Demireli 2014 yılında yaptıkları çalışmada; girişimcilik eğitimi almış kişilere ait başarıya inanma duygusu ile oldukça yakın anlamda olan başarı güdüsü ele alınmıştır. Yapılan çalışma sonrasında başarı güdüsü ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Sarıtaş ve Duran 2017 yılında yapılan çalışmada öğrencilerin başarıya inanma duygularından ziyade başarı için şans faktörünü ele alarak cinsiyet ile başarı için şans faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu ve kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha çok şans faktörüne inandıklarını ortaya koymuştur.

Bir başka çalışma Kılıç, Keklik ve Çalış tarafından 2012 yılında yapılan çalışmada üniversite öğrencilerin cinsiyetleri ile başarıya inanma duyguları arasında anlamlı bir farklılık çıkmazken aylık gelir ile başarıya inanma duygusu arasında pozitif bir ilişki çıkmıştır. Özellikle başarıya inanma duygusunun vurgulandığı bu çalışma örnekleri, aslında incelen konunun oldukça önemli olduğunu göstermekle birlikte, literatür taramasında sadece bu başarıya inanma duygusuna yönelik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Yapılan araştırma bu açıdan önemli olup, elde edilen sonuçlar literatürü desteklemektedir.

2. METODOLOJİ

Bu çalışmada, pek çok araştırma da üzerinde durulan ve başarıyı yakından etkileyen demografik özellikler ile ara eleman yetiştirmede oldukça önemli bir yeri olan meslek yüksek okulu öğrencilerinin, başarıya inanma duyguları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma Kocaeli Üniversitesi MYO öğrencilerini hedeflemiş, bu amaçla kolayda örnekleme yöntemi ile yapılan ankette, eksik bilginin bulunduğu anketler elenerek 165 adet anket değerlendirmeye alınmıştır.

Yapılan çalışmada 1984 yılında Martin tarafından geliştirilen daha sonra 2009 yılında Yılmaz ve Sümbül tarafından 5 li likert (1: kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: karasızım, 4: katılıyorum ve 5: Kesinlikle Katılıyorum) olarak uyarlanan ölçeğin başarı boyutu kullanılmıştır.

Çalışma için kullanılan ölçeğin güvenilirliği cronbach $\alpha = 0,76$ olarak elde edilmiştir. Güvenirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değer alır ve bu değer 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artar (Ural ve Kılıç, 2006: 286).

Elde edilen veriler kullanılarak öncelikle katılımcıların deografik özelliklerine göre oransal dağılımları, demografik özelliklerden sonra öğrencilerin başarıya inanma duygularına yönelik 5 li likert ölçeğine göre verilen cevapların dağılımı incelenmiştir. Bu dağılımlardan sonra, demografik özellikler ile başarıya inanma duygusu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı ise bağımsız örneklem t testi ve anova ile test edilmiştir. Başarıya inanma duygusu bağımlı değişken olarak alınırken demografik özellikler bağımsız değişken olarak alınmıştır.

Bağımsız örneklem t testi; birbirinden bağımsız iki grubun veya örneklemin bağımlı bir değişkene göre ortalamalarının karşılaştırılarak, ortalamalar arasındaki farkın belirli bir güven düzeyinde anlamlı olup olmadığını test etmektedir (Ural ve Kılıç, 2006: 200).

Bağımsız değişkene ilişkin iki ya da daha fazla grubun, bağımlı değişkene göre ortalamalarının karşılaştırılarak, ortalamalar arasındaki farkın belirli bir güven düzeyinde anlamlı olup olmadığını test etmek için ise Anova testi kullanılmaktadır (Ural ve Kılıç, 2006: 213).

Öğrencilerin demografik özelliklerine ait dağılım Tablo 1’ de sunulmuştur.

Tablo1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri Frekans Dağılımı

Değişkenler	frekans (%)
Cinsiyet	
Erkek	56.4
Bayan	43.6
Yaş	
18-20	61.2
21-23	26.1
24-26	9.7
27 +	3.0
Eğitim Türü	
I. Öğretim	53.9
II. Öğretim	46.1
Anne-Baba Çalışma	
Anne Çalışıyor	3.6
Baba Çalışıyor	63.6
İkiside Çalışıyor	21.8
İkiside Çalışmıyor	10.9
Anne İşi	
Kamu	4.2
Özel	15.2
Kendi İşi	12.7
Çalışmıyor	67.9
Baba İşi	
Kamu	15.3
Özel	59.4
Kendi İşi	15.2
Çalışmıyor	10.3

Tablo 1’de elde edilen sonuçlara göre çalışmaya katılan öğrencilerin %56.4’ü erkek öğrenci %43.6’sı bayan öğrencidir. Katılımcıların %61.2’sinin 18-20 yaş, %26.1’inin ise 21-23 yaş arasında olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin %53.9’u birinci öğretim, %46.1’i ise ikinci öğretim öğrencisidir. Anne-Baba çalışma durumları incelendiğinde yine aynı öğrencilerin %63.6’sında sadece babanın çalıştığı, %3.6’sının annesinin, %59.4’ünün ise babasının özel sektörde çalıştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Demografik özelliklerden sonra öğrencilerin başarıya inanma duygusu dağılımına bakıldığında Tablo 2’deki sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Başarıya İnanma Duyguları Frekans Dağılımı

Başarıya İnanma	Frekans (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	-
Katılmıyorum	10.2
Kararsızım	32.8
Katılıyorum	52.1
Kesinlikle Katılıyorum	4.9

Yukarıdaki tablo incelendiğinde öğrencilerin %32.8'inin başarıya inanma duygusuna yönelik ifadelerle katılım açısından kararsızlık gösterdiği, %52,1'in başarıya inanma duygusuna yönelik ifadelerle katıldıkları, %10.2'sinin ise başarıya inanma duygusuna yönelik ifadelerle katılmadıkları ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin demografik özellikleri ile başarıya inanma duyguları arasında istatistiksel bir farklılık olup olmadığının belirlenebilmesi için; cinsiyet ve eğitim türü ile başarıya inanma duyguları arasında bağımsız örneklem t testi, diğer demografik özelliklerle başarıya inanma duyguları arasında ise anova yapılmıştır. Yapılan test sonucu Tablo 3' de sunulmuştur.

Tablo 3. Test Sonuçları

Değişkenler	p
Cinsiyet ile Başarıya İnanma	0.514
Öğretim Türü ile Başarıya İnanma	0.99
Yaş ile Başarıya İnanma	0.197 (F=1.585)
Anne-Baba Çalışma Durumu İle Başarıya İnanma	0.234 (F=1.414)
Anne İşi ile Başarıya İnanma	0.518 (F=0.761)
Baba İşi ile Başarıya İnanma	0.742 (F=0.416)

Tablo 3 de ulaşılan sonuçlara göre, MYO Öğrencilerinin bu çalışmada ele alınan demografik özellikleri ile başarıya inanma duyguları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık çıkmamıştır.

3. TARTIŞMA

Yapılan çalışma sonrasında genel olarak öğrencilerin %57 si başarıya inanma duygusu yaşadıklarını ifade ederken, %32.8'i kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Ancak çalışmada motive edici sonuç, başarıya inanma duygusu yaşamadığını ifade eden öğrenci oranının %10.2 gibi düşük bir değer çıkmasıdır. Literatür taraması yapıldığında çalışmamızla ilgili benzer sonuçlara ulaşmakla birlikte, bazı çalışmalarda özellikle anne-baba iş durumunun anlamlı bir farklılığa neden olduğu görülmektedir. Başarıya inanma duygusu üzerinde demografik özelliklerin dışında, sosyo-ekonomik durum, motivasyon, başarı güdüsü gibi etkenlerin etkisi de ölçülerek, başarı düzeyinin oldukça düşük olduğu MYO öğrencilerinin başarılarının artırılması için yapılacak planlamalar konusunda yardımcı olacağı kanısındayız. Öğrencilerin başarıya olan inançlarını artıracak şekilde, özellikle eğitim programlarını düzenlemek bu konuda atılacak en önemli adım olacaktır.

KAYNAKLAR

- Can H., (1985), Başarı Güdüsü ve Yönelimsel Başarı, Hacettepe Üniversitesi İİBF Yayınları, Ankara
- Çağırın Sinan, İnanmak Başarıyı Nasıl Etkiler? <http://blog.milliyet.com.tr/inanma-basariyi-nasil-etkiler-/Blog/?BlogNo=9405>
- Eren A., S., (2016), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Nicel Bir Araştırma, Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi, 5(1), 97-128
- Howie S., J. and Pietersen J., J., (2001), Mathematics Literacy of Final Year Students: South African Realities, Studies in Educational Evaluation, 27, 7-25
- Kaya N., Selçuk S., (2007), Bireysel Başarı Güdüsü Organizasyonel Bağlılığı Nasıl Etkiler, Doğu Üniversitesi Dergisi, 8(2), 175-190
- Lam, G., (2014), A Theoretical Framework of the Relation Between Socioeconomic Status and Academic Achievement of Students, ERIC, Search Education Resources, 134(3), 326-331
- Pajares F.(2003), Self-Efficacy Beliefs, Motivation, and Achievement in Writing: A Review of the Literature, Reading & Writing Quarterly, 19(2), 139-158
- Pekrun, R., Elliot, A. J. & Maier, M. A. (2009). Achievement Goals and Achievement Emotions: Testing a Model of Their Joint Relations with Academic Performance. Journal of Educational Psychology, 101(1), 115- 135.
- Sarı E., (2016), Özgüven Duygusu, Nokta E-Book Publishing, Antalya
- Sarıer (2016), Türkiye’de Öğrencilerin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörler: Bir Meta-Analiz Çalışması, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31(3),609-627
- Sarıtaş, A., ve Duran G., (2017), Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma, Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1),147-165
- Ural A. ve Kılıç İ.(2006), Bilimsel Araştırma Süreci SPSS ile Veri Analizi, Detay Yayıncılık, Ankara
- Uluköylü, M., ve Demireli C.,(2014), Cinsiyetin Girişimcilik Özellikleri Üzerine Etkisi,: Erkek Girişimciliğin ve Kadın Girişimciliğin Karşılaştırılmalı Analizi, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 22, 47-55
- Üzbe.N. ve Bacanlı H., (2015), Başarı Hedef Yönelimi, Benlik Saygısı ve Akademik Başarının Kendini Engellemeyi Yordamadaki Rolü, 13(1), 33-50
- Yılmaz E., ve Sünbül A.,M.,(2009), Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, 195-203